

Smittskyddsåret 2024

I WermlandsSmittan redovisas samlad årsstatistik avseende anmälningspliktiga sjukdomar i Värmland 2024. Kommentarer ges för vissa utvalda sjukdomar av särskilt intresse. Vissa av sjukdomarna kommenteras utifrån ett förändrat epidemiologiskt läge, medan andra sjukdomar kommenteras utifrån nyheter och annat som är värt att lyfta från året som gått.

Förutom anmälningspliktiga sjukdomar enligt smittskyddslagen, har vi också valt att kommentera och

åskådliggöra den höga smittspridningen av mykoplasma under hösten 2024.

I [Folkhälsomyndighetens falldefinitioner](#) redovisas kriterier vid anmälan av fall enligt smittskyddslagen. Huvudsyftet med falldefinitionerna är att erbjuda stöd till dem som har anmälningsplikt enligt smittskyddslagen - behandlande läkare, läkare eller ansvarig vid laboratorium som utfört mikrobiologisk diagnostik samt läkare som utför obduktion.

Anna Skogstam, smittskyddsläkare

Innehåll

Smittskyddsåret 2024	1
Kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2015-2024	2
Kommentarer till kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2024	4

Kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2015-2024

Allmänfarliga och anmälningspliktiga sjukdomar

Anmälningspliktiga sjukdomar

Diagnos	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Atypiska mykobakterier	7	4	6	9	3	4	14	6	11	5
Botulism	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brucellos	0	0	1	0	1	0	0	3	0	0
Campylobakterinfektion	230	229	258	210	157	81	108	119	128	102
<i>Inhemsk</i>	124	143	148	100	79	61	94	73	85	71
<i>Utländsk</i>	93	80	100	106	72	17	11	45	43	31
<i>Uppgift saknas</i>	13	6	10	4	6	3	3	1	0	0
Covid-19	-	-	-	-	-	6261	19936	46108	3502	1332
Cryptosporidiuminfektion	3	8	1	2	17	17	7	7	13	15
Denguefeber	2	5	0	1	4	1	0	0	3	2
Difteri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Echinokockinfektion	1	2	0	1	2	4	0	1	0	0
EHEC, enterohemorragisk E.coli	2	8	13	11	13	8	7	8	11	12
Entamöba histolytica	0	4	1	0	2	0	0	0	1	0
ESBL	227	278	254	228	264	209	189	228	266	282
ESBL _{CARBA}	3	3	1	3	2	3	1	3	5	5
GAS, betahemolyserande grupp-A-streptokocker, invasiv infektion	22	20	17	29	30	15	5	9	35	37
Giardiainfektion	25	29	19	19	24	10	23	15	11	13
<i>Inhemsk</i>	0	0	2	7	5	5	6	0	0	1
<i>Utländsk</i>	13	26	12	10	19	5	17	15	10	12
<i>Uppgift saknas</i>	12	3	5	2	0	0	0	0	1	0
Gonorré	19	35	18	15	31	15	19	26	26	38
Gula febern	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Haemophilus influenzae, invasiv infektion	14	6	8	4	11	2	0	6	9	5
Harpest (tularemi)	54	8	17	8	49	40	44	21	46	29
Hepatit A	0	0	0	1	0	0	1	1	0	2
Hepatit B	99	94	38	47	29	23	13	14	18	7
<i>Inhemsk</i>	1	2	3	2	0	1	0	1	2	0
<i>Utländsk</i>	86	77	26	34	28	19	12	12	14	7
<i>Uppgift saknas</i>	12	15	9	11	1	3	1	1	2	0
Hepatit C	62	68	54	56	26	45	44	51	32	34
<i>Inhemsk</i>	30	39	33	38	18	35	35	33	29	27
<i>Utländsk</i>	20	15	11	11	4	3	3	11	2	4
<i>Uppgift saknas</i>	12	14	10	7	4	7	6	7	1	3
Hepatit D	2	1	1	0	1	0	1	1	0	0
Hepatit E	0	0	2	4	1	0	3	0	1	0
HIV-infektion	6	8	11	15	8	3	9	7	5	5
<i>Inhemsk</i>	0	0	5	0	1	0	2	0	0	0
<i>Utländsk</i>	6	8	6	15	6	2	5	7	5	5
<i>Uppgift saknas</i>	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0
HTLV I eller II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kikhosta (pertussis)	13	3	10	11	0	1	0	0	1	58
Klamydia	908	996	819	795	712	812	669	753	727	592
Kolera	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Allmänfarliga och anmälningspliktiga sjukdomar

Anmälningspliktiga sjukdomar

Diagnos	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Legionellainfektion	1	4	2	9	5	5	5	9	6	6
Leptospirainfektion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Listeriainfektion	3	1	0	3	3	1	5	4	4	3
Malaria	4	4	7	3	12	1	1	2	3	6
Meningokockinfektion, invasiv infektion	0	1	1	0	1	1	0	0	0	2
Mjältbrand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mpox	Anmälningspliktig från och med maj 2022							0	2	0
MRSA, methicillinresistenta gula stafylokokker	166	160	119	116	102	67	51	74	55	82
Mässling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Papegojsjuka	0	0	1	0	3	1	4	1	0	0
Paratyfoidfeber	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Pest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pneumokockinfektion, invasiv infektion	48	47	55	45	42	22	18	37	44	32
PNSP, pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin G	1	4	0	5	2	1	1	14	7	5
Polio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påssjuka	0	0	3	0	1	1	0	0	0	0
Q-feber	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rabies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rotavirusinfektion	Anmälningspliktig från och med 1 juli 2022.							12	30	19
Röda hund	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salmonellainfektion	51	62	75	45	49	28	34	30	38	38
<i>Inhemsk</i>	11	21	26	12	22	14	32	17	28	20
<i>Utländsk</i>	38	41	47	28	27	13	2	13	10	18
<i>Uppgift saknas</i>	2	0	2	5	0	1	0	0	0	0
Shigellainfektion	4	9	6	5	4	0	3	1	5	2
Sorkfeber (nephropathia epidemica)	4	2	3	2	0	2	3	8	2	2
Stelkramp	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Syfilis	8	5	4	1	3	6	3	1	3	6
TBE-infektion*	5	6	15	12 (12)	21 (17)	10 (9)	19 (21)	27 (33)	31 (33)	31 (35)
Trikinos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuberkulos	19	24	14	9	8	7	5	10	2	9
Tyfoidfieber	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Vibrioinfektion exkl. kolera	2	0	1	6	2	0	1	2	2	1
Virala hemorragiska febrar exkl. denguefeber och sorkfeber	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viral meningoencefalit (exkl. TBE)	3	10	18	19	21	8	12	18	17	15
VRE, vancomycinresistenta enterokocker	3	1	21	5	2	1	1	1	1	1
Yersiniainfektion	3	5	5	4	10	3	8	2	2	2
<i>Inhemsk</i>	3	4	3	2	6	2	7	2	2	2
<i>Utländsk</i>	0	1	0	2	4	0	1	0	0	0
<i>Uppgift saknas</i>	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0

* TBE-infektion 2018-2024: Antal provtagna och diagnostiserade i Värmland oavsett smittort (Antal fall smittade i Värmland enligt smittspårning, inkluderar fall smittade i Värmland men diagnostiserade utomlans samt exkluderar fall smittade utomlans men diagnostiserade i Värmland)

Kommentarer till kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2024

Covid-19

Under 2024 rapporterades 1 332 fall av covid-19. Smittspridningen pågick hela året men flest fall rapporterades under höstmånaderna. Säsongsvariationerna och topparna för covid-19 är fortsatt svåra att prognostisera. 2023 rapporterades 3 502 fall vilket i stor utsträckning utgjordes av en stor smittspridning under senhösten. Riskgrupper rekommenderades vaccination mot covid-19 under hösten, och under våren rekommenderades även en extra dos vaccin för särskilda riskgrupper. Vaccinationstäckningen i regionen har varit bland de högsta i landet under 2024.

Cryptosporidium

15 fall - 10 kvinnor och 5 män. Alla utom ett fall var över 15 år. Majoriteten var smittade i Sverige. Cryptosporidium är en parasit som man kan få i sig via förorenade livsmedel, till exempel färska bladgrönsaker som grönkål och sallad. Den kan också smitta via förorenat dricksvatten eller i kontakt med lantbruksdjur som kalvar och lamm.

Vid årsskiftet 2023–2024 konstaterades ett större utbrott orsakat av cryptosporidium - 60 fall, medianåldern 44 år, 73 procent var kvinnor. 3 av fallen var från Värmland.

En nationell utredning genomfördes av Folkhälsomyndigheten tillsammans med berörda smittskydds-enheter. Utredningen visade att fallen var smittade av en speciell typ av Cryptosporidium parvum som tidigare inte hade påvisats i Sverige.

Någon exakt smittkälla kunde inte konstateras, flertalet fall hade ätit från salladsbar i butik men även ätit ej tillagade bladgrönsaker hemma. Grönkål identifierades som den troligaste smittkällan. Man bedömde att det var en enskild leverans av kontaminerad grönkål som orsakade utbrottet. Utbrottet avklingade snabbt när partiet av misstänkt kontaminerad grönkål inte längre fanns kvar på marknaden.

Ett mindre lokalt utbrott (fyra fall) konstaterades i Värmland där fallen kunde kopplas till arbete med kalvar. Cryptosporidium är vanligt hos nötkreatur. Cryptosporidium parvum, som är den vanligaste orsaken till infektion hos människor, är framför allt vanlig hos kalvar yngre än sex veckor. God hygien i samband med arbete och utfodring av kalvar förhindrar smitta. Mer information finns på [SVA:s hemsida](#).

ESBLcarba

Fem fall - fyra kvinnor och en man. Fyra fall är smittade i Sverige varav tre fall med akut infektion. Ett fall är upptäckt i rutinodling efter vård i annan region. Tidigare år har flertalet fall varit smittade i utlandet. Det kan vara

ett trendbrott att vi nu ser flera fall med ESBLcarba med smittland Sverige. Det är dock få fall per år så ännu är det svårt att dra några slutsatser.

GAS - grupp A-streptokocker, invasiv sjukdom

37 fall - 18 kvinnor och 19 män. 65 procent är över 60 år. Inget fall är under 20 år.

75 procent av fallen rapporterades under första halvåret. Detta stämmer väl överens med utvecklingen från 2023 då vi såg en kraftig ökning i hela landet. Värmland hade också en ökning, även om den var mindre här än nationellt. Vi förväntade oss att se fortsatt ökning av fall även under 2024. Antalet fall minskade påtagligt från juni månad.

Det har rapporterats om enstaka utbrott av grupp A-streptokocker inom förskolan men vi har inte sett den kraftiga ökningen i barngrupper som har rapporterats nationellt.

Gonorré

Under 2024 anmäldes totalt 38 fall i Värmland - 25 män och 13 kvinnor. I 23 av fallen uppgavs Sverige som smittland. Övriga uppgivna smittländer var Spanien fyra fall, Tyskland två fall, Norge två fall samt ett fall vardera i länderna Uganda, Thailand, Grekland, Belgien, Australien och Schweiz. I ett av fallen var smittland okänt. Anmäld orsak till provtagning var i 17 av fallen symtom, följt av grupp med högre prevalens i sex fall, smittspårning i sex fall och annan orsak i åtta fall. Anmäld smittväg var i 22 fall sexuell kontakt med motsatt kön, i 12 fall sex med samma kön, i ett fall sex med båda könen. I tre fall saknades uppgift om smittväg.

Fem av fallen var positiva för både gonorré och klamydia.

Jämfört med föregående år har en viss ökning av gonorré i Värmland skett, dock förhållandevis låga nivåer jämfört med nationella data. Inga uppenbara orsaker till ökningen under 2024 har kunnat identifieras.

Under 2023 sågs en 25 procentig ökning av fallen i Sverige jämfört med 2022. Ökningen var tydligast i första hand i storstadsregionerna. Under 2024 finns tecken till att ökningen avstannat i Sverige, men Folkhälsomyndighetens årsstatistik får inväntas innan man kan se om den trenden håller i sig.

Hepatit A

Två fall har anmälts under 2024. Ena fallet var smittad i utlandet och ingen risk för smittspridning i Sverige. Det andra fallet var smittad i Sverige och krävde en förhållandevis liten smittspårning. Inga fler fall upptäcktes och ingen säkert misstänkt smittkälla kunde identifieras.

Hepatit C

34 fall har anmälts under 2024, vilket är på ungefär samma nivå som 2023 då 32 fall anmälades. Som smittland uppgavs i 27 fall Sverige och i fyra fall utlandssmitta; tre fall i Ukraina och ett i Norge. För två fall kunde inte smittland anges. Den dominerande smittvägen var intravenöst missbruk, vilket uppgavs i 22 fall.

År 2015 fastställde Världshälsoorganisationen, WHO, målet att till år 2030 eliminera hepatit B och C som allvarliga hot mot folkhälsan. Med eliminering avses en 90-procentig reduktion av nya infektioner (incidens) och en 65-procentig reduktion av hepatit B- och C-orsakad död till år 2030, i jämförelse med situationen år 2015. Alla medlemsländer i WHO, inklusive Sverige, har antagit detta elimineringsmål. I Sverige har en nationell plan för eliminering av hepatit C tagits fram av Nationell arbetsgrupp (NAG) för hepatit, inom programområdet för infektionssjukdomar i det nationella systemet för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård. Målet är att **diagnostisera, behandla och bota infektionen hos så många som möjligt** och därigenom förhindra leverskador, levercancer och hepatitrelaterad död, men även att motverka smittspridning och därmed minska antalet som insjuknar. [Hepatit-C elimineringsplan 2022-09-15.pdf \(skr.se\)](#)

I arbetet med att eliminera hepatit C behöver många aktörer samverka. Som exempel kan nämnas infektions- och beroendevården, lågtröskelmottagningar, allmänpsykiatri, rättspsykiatri men även primärvård samt somatisk slutenvård. Utanför regionens vård kan samarbete ske med till exempel kriminalvården, SiS-boenden och annan missbruksvård.

Influensa

Influensafallen redovisas säsongvis i denna rapport till skillnad mot övriga sjukdomar. Säsongen avser perioden 2 oktober 2023 till och med 19 maj 2024. Influensasäsongen 2023/2024 var något mildare än föregående säsong. Toppen infann sig kring nyår men var lägre än säsongen 2022/2023. Totalt rapporterades 747 fall av influensa A, vilket kan jämföras med 789 fall föregående säsong under samma period. En mindre mängd influensa B rapporterades, 48 fall, vilket kan jämföras med föregående säsong då vi hade 159 fall. Vaccinationstäckningen i gruppen 65 år och äldre var 79 procent, vilket var högst i landet för fjärde året i rad. Värmland nådde därav WHO:s influensavaccinationsmål på > 75 procent i denna grupp för tredje året i rad.

Kikhosta

58 fall har anmälts i Värmland under 2024. Sex av fallen var barn under ett år och fyra av dessa var födda under 2024. Övriga var fall var spridda med flest fall i åldrarna 13–65 år.

Antalet rapporterade fall av kikhosta ökade kraftigt i hela Sverige under 2024 efter att ha legat på låga nivåer sedan år 2020. En liknande ökning sågs i hela Europa. Ökningen beror sannolikt på immunitetsskuld hos befolkningen efter pandemin.

För de yngsta barnen kan kikhosta vara en livshotande sjukdom. Det är viktigt att förebygga kikhosta genom att skydda små barn mot smitta. Man bör försöka undvika att spädbarn träffar personer som har hosta eller snuva. Vaccination mot kikhosta är också viktigt för att skydda spädbarn. Gravida rekommenderas vaccination mot kikhosta från graviditetsvecka 16 för att ge spädbarn skydd mot sjukdomen under de första månaderna i livet. Vaccination mot kikhosta ingår i det nationella barnvaccinationsprogrammet och första dosen ges på barnavårdscentralen vid tre månaders ålder.

Vid misstanke om kikhosta hos ett spädbarn är det viktigt med snabb behandling för att minska risken för allvarlig sjukdom. Även spädbarn som har utsatts för smitta kan vara aktuella för profylaktisk behandling, även om barnet inte har några symptom. Gravida kvinnor och familjemedlemmar med långvarig hosta bör också provtas och behandlas om de har kikhosta för att minska risken för att barnet ska smittas efter födseln.

Klamydia

592 fall har anmälts i Värmland under 2024 varav 345 kvinnor och 247 män. Liksom tidigare år har fler kvinnor än män provtagit sig. Flest antal fall i åldrarna 15–24 år, följt av åldersgruppen 25–39 år. 249 av fallen upptäcktes genom smittspårning.

En nedgång i antal fall ses jämfört med 2023 då 727 fall anmälades. Även i övriga landet ses en nedåtgående trend. Orsaken till nedgången är oklar. Man har på nationell nivå utrett om minskad provtagning eller felaktigheter i diagnostiska metoder kan vara orsaken, men inte funnit belägg som kan förklara nedgången.

En del regioner, inklusive Region Värmland, har genomfört digitala informationskampanjer för att öka provtagning och kondomanvändande. Förhoppningsvis har det haft viss effekt.

MRSA

Totalt 82 fall - 44 kvinnor och 38 män, den högsta siffran sedan 2020. Under pandemiåren minskade antalet fall av MRSA, troligen beroende på minskat resande utomlands. Vi är ännu inte i nivå med prepandemiska siffror.

56 fall (68 procent) räknas som smittade i Sverige och 26 fall i utlandet. Två tredjedelar av fallen hade en klinisk infektion. De två senaste åren kan man se en ökning av antalet fall med akut sårinfektion jämfört med symtomfria

bärare. Vi ser också en större andel av fallen som bedöms vara smittade i Sverige. En tredjedel av fallen upptäcktes genom riktad undersökning som smittspårning runt ett konstaterat fall eller efter vård i så kallat riskområde.

Mykoplasma pneumoniae

Mycoplasma pneumoniae är en bakterie som sprids vid nära kontakt mellan personer genom droppar från luftvägarna och kan ge upphov till luftvägsinfektion.

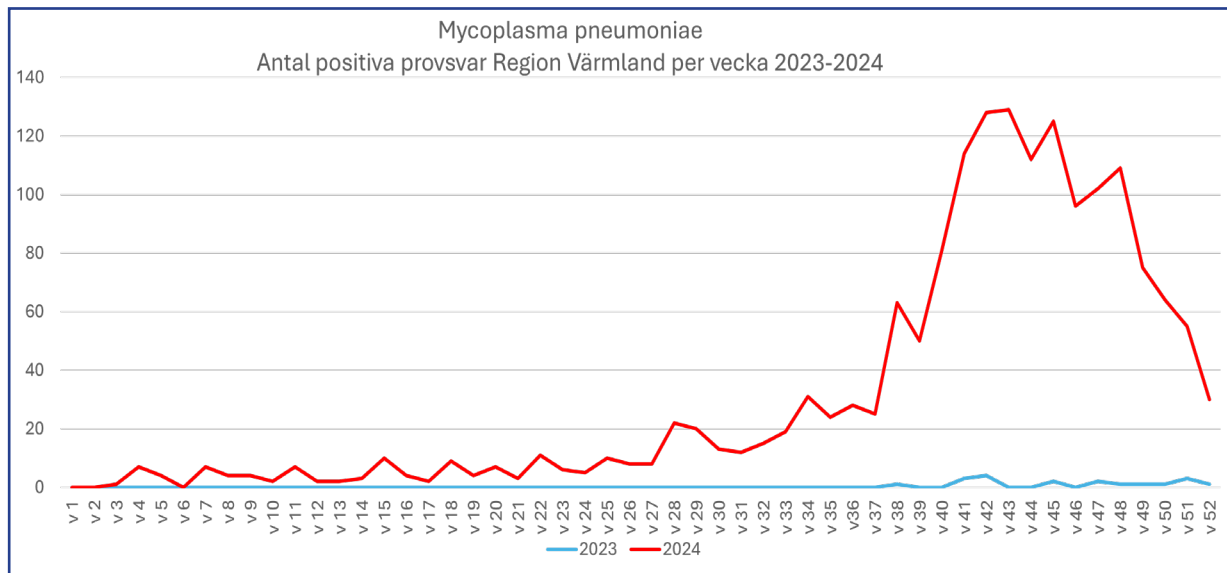
Vanliga symtom på mykoplasmainfektion är heshet, hosta, låggradig feber och huvudvärk. Hostan kan bli långdragen och ofta kvarstå flera veckor. Infektionen orsakar i de allra flesta fall endast milda symtom, men ibland utvecklas lunginflammation som kan behöva antibiotikabehandling. Smittsamheten är stor och smittspridning inom samma hushåll är vanlig. Inkubationstiden, det vill säga tiden från att man har blivit smittad till att man får symtom, är två till tre veckor.

Smittan förekommer i alla åldrar. Små barn blir ofta bara lätt förkylda eller smittas inte alls. Hos vuxna kan sjukdomssymtomen vara mer uttalade, och i åldersgruppen 20–30 år är mykoplasmainfektion den vanligaste orsaken till lunginflammation. Genomgången sjukdom ger ingen långvarig immunitet.

Ungefär vart fjärde år förekommer en större smittspridning av mykoplasmainfektion i samhället. Utbrott brukar normalt infalla under sommaren eller tidig höst.

Mykoplasmainfektion är inte anmälningspliktig enligt smittskyddslagen och ingår därför inte någon särskild nationell övervakning. På grund av att infektionen orsakat ovanligt många sjukdomsfall i Sverige och övriga Europa under hösten 2024, har Folkhälsomyndigheten och smittskyddsenheterna i Sverige följt utvecklingen under 2024. Smittspridningen var som högst under oktober och november och minskade sedan påtagligt under december.

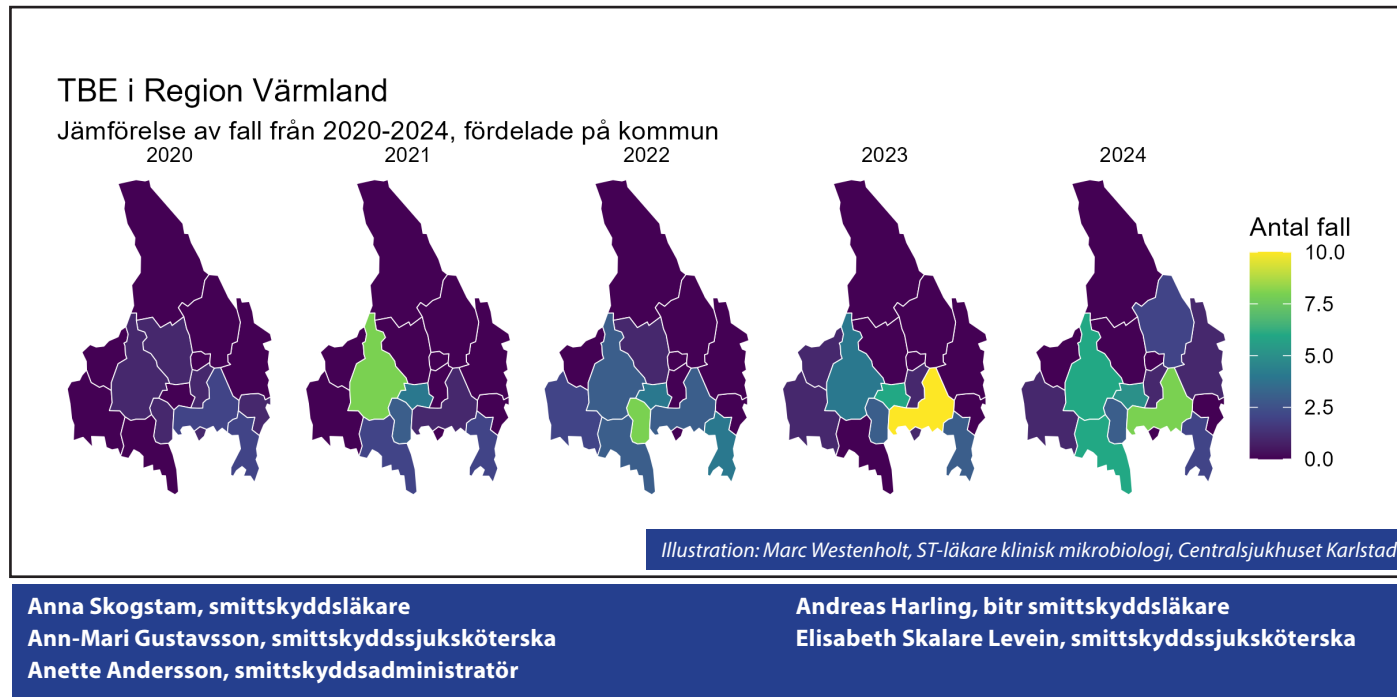
Nedan redovisas antal positiva prover för mykoplasma pneumoniae i Värmland 2024 jämfört med 2023.

TBE

31 fall av TBE är anmälda i Värmland under 2024, men 35 fall uppges smittade i Värmland. Detta är på ungefär samma nivå som under 2023 då 33 fall uppgavs smittade i regionen. Av fallen 2024 är 22 män och 10 kvinnor. Majoriteten av TBE-fallen är över 40 år. 2024 var den yngsta personen diagnostiserad med TBE 13 år och den äldsta 72 år.

Incidensen av TBE i Värmland (antal smittade per 1 000 invånare) är bland de högsta i Sverige. Flest fall uppges smittade i Karlstads kommun följt i antal av Arvika kommun, Kils kommun, Säffle kommun och Grums kommun. Utbredningsområdet har under senaste åren ökat successivt. Alla som vistas i skog och mark i Värmland rekommenderas därför vaccination mot TBE.

Vi arbetar på Smittskydd Värmland

Anna Skogstam	Smittskyddsläkare	010-839 13 16	anna.skogstam@regionvarmland.se
Andreas Harling	Bitr. smittskyddsläkare/ överläkare vårdhygien	010-839 13 18	andreas.harling@regionvarmland.se
Thomas Hollowell	Underläkare	010-839 13 10	thomas.nisser.hollowell@regionvarmland.se
Tomas Wilhelmsson	Avdelningschef/hygienjuksköterska	010-839 13 12	tomas.vilhelmsson@regionvarmland.se
Elisabeth Skalare Levein	Smittskyddssjuksköterska	010-839 13 15	elisabeth.skalare.levain@regionvarmland.se
Ann-Mari Gustavsson	Smittskyddssjuksköterska	010-839 13 05	ann-mari.gustavsson@regionvarmland.se
Hannah Brevik	Hygienjuksköterska	010-839 13 08	hanna.brevik@regionvarmland.se
Helen Jansson	Hygienjuksköterska	010-839 13 14	helen.a.jansson@regionvarmland.se
Monika Carlson	Hygienjuksköterska	010-839 13 19	monika.carlson@regionvarmland.se
Anette Andersson	Smittskyddsadministratör	010-839 13 02	anette.m.andersson@regionvarmland.se

VermlandsSmittan

Ansvarig utgivare: Anna Skogstam

Layout: Anette Andersson

Smittskydd Värmland

Centralsjukhuset

651 85 Karlstad

Telefon: 010-839 13 00

Webbplats: www.smittskyddvarmland.se

E-post: smittskydd@regionvarmland.se

Region
Värmland